

Arzuların ümmanlığı

Anası oğul övladı doğulanda özünə yeni-dən «ata», qardaş qazandı deyə üçqat sevinmişdi. Ona sevgisi də sonsuz idi. Qəlbindəki yığın-yığın qalan arzularının bərbəbir reallaşacağı inamı ilə yaşayırdı. Həyatda qarşılaşdığı bütün çətinliklərə dözməyi bacaran, hər çətinliyin Allahın bir sınağı olduğunu dərk edərək dözümlü, mətin bir qadına çevrilirdi. 4 övlad anası idi və həyat yoldaşı ilə birgə övladlarını da halal zəhmətlə böyüdüdü. Ömür-gün yoldaşı II qrup əlil olsa da hər zaman ailəsinə dəstək idi və övladlarına sonsuz sevgisi olan bir ata idi. Qız övladlarından biri daun sindromlu xəstə idi. Bildiyimiz kimi, daun xəstələri çox şirin, mehriban, həmişəkörpə kimi olan və düşünən insanlardır. Ana bu körpəsinin «şiltaqlıqlarına» da məhəbbətlə yanaşar, onu başa düşməyə çalışırdı.

Bir sözlə, ürəyini dörd parçaya «ayıraraq» yaşam tərzini davam etdirirdi.

Arzularının yelkənində arzularının qanad açacağı ümidilə...

Adını Ümman qoymuşdular oğul övladlarının. Ümman isə dərəcəyə gəlməyən boluq, sonsuz say mənasını kəsb edirdi. Adı kimi özü də sonsuz arzulu idi. Ailəsinə xoşbəxt, Vətəninə bütöv, azad, xalqını firavan görmək Ümman balanın ümdə arzuları idi.

Ümman Namiq oğlu Əmiraslanov 1996-cı il dekabrın 21-də Mixliqovaq kəndində anadan olmuşdur. Əmiraslanovlar ailəsində 4 övlad böyümüşdür. Ümman 3 bacının bir qardaşı idi. Bacıları Səlimə, Nurcan və Əfsanə qardaşlarını çox sevərdilər, onunla qürur duyurdular. Axı Ümman nikbin xarakterli, qayğıkeş, ünsiyyət qurmağı bacaran, böyük və ki-

Mən açan çiçəyəm, Solan yarpağam...

çiklərə, hər kəsə özünə-məxsus hörmət etməyi bacaran biri idi. O, 2003 - 2014-cü illərdə I Qarabağ müharibəsində şəhadətə qovuşan Şükran Eyyazov adına Qəbələ rayon Yemişanlı kənd məktəbində orta təhsil almışdır. 2014-cü ildə həqiqi hərbi xidmətə çağırılmışdır. Lakin ayağındakı problemə görə əsgəri xidmətə yararsız hesab olunmuşdur. Ümman israrla hərbi xidmətə getmək istədiyini bildirmiş və istəyinə də nail olmuşdur. Bəzi vətənpərvər ruhlı gənclər əsgəri xidmət illərini əsil kişilik məktəbi sanardılar. Əsgəri xidmətə yararsız kəlməsi onlar üçün utanc olur və insanlar arasında bir növ küçümsülürdülər. Halal zəhmətin elə böyüklüyü də gənclərin özlərini torpağına, Vətəninə gərəkliliyini hiss etmələri idi. Öz arzu və istəyi ilə həqiqi hərbi xidmətə yollanan Ümman Sumqayıt N sayılı hərbi hissədə, kəşfiyyat bölümündə xidmət keçmişdir.

2016-cı ildə o, xidmət müddətini başa vuraraq doğulduğu məkana qayıdır. Əsgərlikdən gələndən sonra Ümman ailəsi ilə birlikdə Bakı şəhərinə köçür və onlar orada yaşayırlar.

Bakı şəhərində yaşadığı müddətdə o, «Araz» və «Bravo» marketlərində çalışmış-

dir. Pandemiya başlandıqdan sonra ailə yenidən Qəbələyə qayıtmışdır. Ümman rayona qayıtdıqdan sonra «Oba» marketdə işləməyə başlamış və bacarığına görə mağazada idarəçi işinə cəlb olunmuşdur.

2020-ci ilin iyulunda baş verən hadisələr - Tovuz terroru onun həyatında dərin iz buraxdı.

Ölkə prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyev 2020-ci ilin 27 sentyabrında xalqa müraciət etdi və Vətən Müharibəsinin başlanmasını elan etdi.

Öncüllərdən biri

Ümman Əmiraslanov Polad Həşimovun şəhadət xəbərini eşidən kimi orduda təkrar xidmət etmək, əlinə silah götürüb şəhidlərimizin qisasını almaq üçün döyüşmək istəyən ilk vətənpərvərlərdən idi. Elə bu məqsədlə də iyulun 14-dən sonra o yenidən orduda xidmətə başladı.

Ümman Laçın, Tərtər, Suqovuşan uğrunda gedən döyüşlərdə iştirak etmişdir. Döyüş tapşırıqlarına həmişə məsuliyyətlə əməl etmişdir. Əmisi və anası ilə telefonla danışarkən bildirmişdi ki, komandir istirahət edin deyəndə də biz döyüşçülər istirahət edə bilmirik. Təkcə öz silahımızla deyil, hətta məhv et-

diyimiz düşmən əsgərinin silahları ilə də döyüşürük. Müharibədən əvvəl orduya könüllü gedəndə də anasına demişdi ki, haqqını halal et, ana! Qismət olsa geri dönüb evlənəcəyəm. Yox, əgər şəhid olsam, bil ki, şəhidlik uca zirvədir, o, hər adama qismət olmur!

Ümman dinli, imanlı biri idi. Axı o, 2009 - 2014-cü illərdə Şəki İslam Mədrəsəsində dini təhsil almışdır. Allahına sığınan, doğru və düzgünlüyü sevən biri idi. Təsədüfə bax ki, Ümman ağır döyüşlərdə döyüşməsinə rəğmən döyüş zamanı deyil, məhz Allaha dualarını icra edərkən şəhadətə qovuşmuşdur. O, Suqovuşan istiqamətində gedən döyüşlərdən sonra (mənbələrdən aldığımız məlumata görə) oktyabrın 2-də cümə namazı zamanı, namaz vaxtı düşmən gülləsinə tuş gəlmişdir.

Vətən sağ olsun!

Tarixi yenidən yazanlardan biri olan Ümman Əmiraslanov ölümündən sonra «Laçının azad olunmasına görə», «Tərtərin azad olunmasına görə», «Suqovuşanın azad olunmasına görə», «İgdiyəyə görə» medalları ilə təltif olunmuşdur.

Fəzilə ana: «Ümmanla arxa-dayağımı itirdim, arzularımı bitirdim sanki.

O, mənim həyat günəşim, o biri övladların isə bu günəşin şəfaqları idi... Ailəmizin günəşi itdi onunla... Yox, Fəzilə bacım! O, şəhid titulu ilə yüzlərin, minlərin övladı oldu. Onun sənə - bizlərə nəsihət etdiyi azad Vətən dayaq! Axı o: - Vətən sağ olsun - deyərək igidliklə döyüşmüş, cismən torpağa qovuşsa da, ruhən əbədi yaşayır!

Qələbə və Zəfər isə onun ruhunu sevindirir! Məkanın cənnət olsun igidim!

BİBİXANIM.**Kənd təsərrüfatının siyahıyaalınması: Azərbaycanın aqrar sektoruna statistik baxış**

“Kənd təsərrüfatının inkişafı prioritet məsələdir. Bu, sosial, iqtisadi sahədir, qeyri-neft sektorunun inkişafı üçün dəstəkdir.”
İlham Əliyev.

Kənd təsərrüfatı - ərzaq təhlükəsizliyinin təmin edilməsində, iş yerlərinin yaradılmasında, kənd yerlərinin inkişafında mühüm rol oynayan fundamental iqtisadi sahədir. İqlim dəyişikliyi, əhəlinin artımı və ərzaq bazarında rəqabətin artması kimi qlobal çağırışlar fonunda kənd təsərrüfatının dəqiq, aktual və hərtərəfli təhlilinin aparılması günümüzün tələbi kimi ortaya çıxır. Bu istiqamətdə işlərin təşkil üçün ən effektiv vasitələrdən biri kənd təsərrüfatının siyahıyaalınmasının aparılmasıdır.

Kənd təsərrüfatının siyahıyaalınması - ölkədə kənd təsərrüfatının bütün əsas aspektləri üzrə təfəssilat məlumat əldə etmək üçün aparılan kompleks statistik sorğudur. Bu sorğu torpaqdan istifadə vəziyyəti, əkin sahələrinin strukturu, suvarma, mal-qaranın sayı və sürü döviyyəsi, təsərrüfatların istehsal göstəriciləri, əmək resursları və digər imkanları barədə geniş məlumat almaq fürsətini verir. Siyahıyaalmanın keçirilməsi təkcə kənd təsərrüfatı sektorunun mövcud vəziyyətini qiymətləndirməyə deyil, həm də onun güclü və zəif tərəflərini görməyə, bu sahədəki tendensiyaları müəyyən etməyə imkan verir. Bu mühüm informasiya mənbəyi dövlət tərəfindən fermerlərə dəstək üçün effektiv strategiya və proqramların işlənilməsinə, eyni zamanda aqrar sektora cəlb ediləcək investisiyaların istiqamətinin müəyyənləşdirilməsində xüsusi əhəmiyyətə malikdir.

Dünya ölkələrinin təcrübəsində kənd təsərrüfatı siyahıyaalınmaları adətən on ildə bir dəfə keçirilir. Nəzərə alsaq ki, sonuncu dəfə keçirilmiş kənd təsərrüfatının siyahı-

yaalınmasından ötən on il ərzində ölkədə kənd təsərrüfatı istehsalçılarının fəaliyyətində, sayında, strukturunda, inzibati ərazi bölgüsündə dəyişikliklər baş vermişdir, bu halda sosial-iqtisadi inkişaf sahəsində çağdaş problemlərin həllinə ünvanlanacaq tədbirlər kənd təsərrüfatı məhsulu istehsalçıları haqqında ətraflı məlumatların toplanması üçün yeni siyahıyaalınmanın keçirilməsi zərurətini ortaya qoyur.

Kənd təsərrüfatı siyahıyaalınmasından bəhs edərkən bu mühüm statistik tədbirin tarixinə qısa nəzər salmaq məqsəduyğun olardı. Beləliklə, 19-cu əsrdən başlayan kənd təsərrüfatı siyahıyaalınmaları 1835-ci ildə Norveçdə, 1840-cı ildə ABŞ-da, 1846-cı ildə Belçikada, 1852-ci ildə Uruqvayda, 1866-cı ildə Böyük Britaniyada, 1888-ci ildə Argentinada, 1895-ci ildə Macarıstanda, 1896-cı ildə Kanadada, 1897-ci ildə Bolqarıstanda keçirilmişdir. 1905-ci ildə Romada Beynəlxalq Kənd Təsərrüfatı İnstitutunun (İIA) yaradılmasından sonra bir çox dövlətlər bütün dünyada kənd təsərrüfatı siyahıyaalınmalarının vahid əsaslarla keçirilməsi barədə razılığa gəldilər. Beləcə 1929 - 1930-cu illər üçün ilk Ümumdünya kənd təsərrüfatı siyahıyaalınması proqramı (WCA) hazırlandı və 60-a yaxın ölkədə tətbiq edildi. Proqramın 1940-cı il üçün nəzərdə tutulan növbəti mərhələsi İkinci Dünya müharibəsinin başlaması səbəbindən tamamlana bilmədi. 1945-ci ildə Beynəlxalq Kənd Təsərrüfatı İnstitutunun əsasında Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Ərzaq və Kənd Təsərrüfatı Təşkilatı (FAO) yaradıldı və 1950-ci ildən

başlayaraq hər on ildən bir yenilənən vahid Ümumdünya kənd təsərrüfatı siyahıyaalınması proqramının hazırlanması təmin edildi. Hal-hazırda dünya ölkələri tərəfindən tətbiq olunan mövcud Ümumdünya kənd təsərrüfatı siyahıyaalınması proqramının 2020-ci il raundu 10-cu proqramdır və 2016 - 2025-ci illəri əhatə edir.

Ölkəmizdə kənd təsərrüfatının siyahıyaalınması ilk dəfə 1921-ci ildə keçirilib. Sonrakı illərdə isə kənd təsərrüfatının ayrı-ayrı sahələrinə dair sorğu və uçotlar reallaşdırılıb. 1932-ci ildən sonra kənd təsərrüfatı sahəsində kollektivləşmə və sovxoz quruculuğu ilə əlaqədar iri təsərrüfatlar meydana gəldiyindən genişmiqyaslı kənd təsərrüfatı siyahıyaalınmasının keçirilməsinə ehtiyac qalmayıb. Kolxoz və sovxozlar üzrə kənd təsərrüfatına dair müvafiq statistik məlumatlar bu təsərrüfatların təqdim etdikləri dövlət statistika hesabatlarının əsasında əldə edilib, əhəlinin şəxsi yardımçı təsərrüfatları üzrə məlumatlar isə müəyyən seçmə müşahidə və uçot məlumatları əsasında toplanıb.

Müstəqil Azərbaycan Respublikasının tarixində kənd təsərrüfatının siyahıyaalınması ilk dəfə 2005-ci il iyunun 1-dən 30-dək olan dövrdə keçirilib. Həmin siyahıyaalınmanın hazırlanması işi Dövlət Statistika Komitəsi və onun yerli orqanları tərəfindən yerinə yetirilib, nəticələr 8 cildən ibarət olmaqla məcmuələr toplusu şəklində nəşr edilərək məlumat istifadəçilərinə təqdim olunub.

Aqrar sektorda həyata keçirilən islahatlar və cəlb edilən investisiyalar nəticəsində meydana çıxan yeni iqtisadi şərait kənd təsərrüfatına dair daha geniş və dolğun məlumatların əldə edilməsini zəruri edirdi. Bu məqsədlə də Azər-

baycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2013-cü il 28 dekabr tarixli 357 nömrəli Qərarı qəbul edildi və 2015-ci il iyunun 1-dən 30-dək olan dövrdə Azərbaycanda ikinci dəfə kənd təsərrüfatının siyahıyaalınması keçirildi. Toplanmış məlumatlar əsasında kənd təsərrüfatındakı vəziyyəti hərtərəfli qiymətləndirməyə imkan verən 15 cilddən ibarət məcmuələr nəşr edilərək istifadəçilərə təqdim olundu.

Qeyri-neft-qaz sektorunun inkişafı, rəqabətqabiliyyətli kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı və emalına nail olmaq istiqamətində görülən dövlət dəstəyi tədbirləri, kənd təsərrüfatı məhsulları üzrə bazar infrastrukturunun inkişaf etdirilməsi, istehsalçıların müvafiq istehsal vasitələri ilə təminatının gücləndirilməsi sonuncu kənd təsərrüfatı siyahıyaalınmasından sonrakı dövrdə də davam etdirilmiş, bu sahəyə cəlb edilmiş investisiyaların həcmi artmışdır.

Kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı və emalı sahələrinə birbaşa dövlət dəstəyi olaraq subsidiyaların və vergi güzəştlərinin verilməsi, kənd təsərrüfatı təyinatlı əksər maşın və texniki vasitələrin idxal rüsumundan azad olunması kimi alətlərin tətbiqi bu sahədə inkişafa öz bəhrəsini verməkdədir. Son illər ərzində dövlət dəstəyi hesabına regionlarda soyuducu anbarların, müasir taxıl elevatorlarının və digər logistika obyektlərinin qurulması, habelə yol-nəqliyyat infrastrukturunun inkişafı, meliorasiya-irriqasiya sisteminin yenidən qurulması və təkmilləşdirilməsi hesabına suvarma suyu ilə təmin olunan torpaqların əhatəsinin genişlənməsi, gübrə, pestisid ilə təminatın yaxşılaşdırılması fermerlərin bazarlardakı mövqeyini möhkəmləndirmişdir. Aqrar bölmədə həyata keçirilən islahatların informasiya

təminatının zənginləşdirilməsi məqsədilə kənd təsərrüfatında baş verən proseslər haqqında aktual məlumatların əldə edilməsini təmin etmək üçün Ümumdünya kənd təsərrüfatı siyahıyaalınması çərçivəsində Azərbaycanda da bu mühüm tədbirin həyata keçirilməsinə zərurət var idi.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 14 fevral tarixli, 3672 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş “2018 - 2025-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında rəsmi statistikanın inkişafına dair Dövlət Proqramı”nın 5.1.2.9-cu bəndində 2025-ci ildə Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatının növbəti siyahıyaalınmasının keçirilməsi ilə bağlı tədbir öz əksini tapır.

Bu Sərəncamın icrası olaraq “2025-ci ildə Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatının siyahıyaalınmasına hazırlıq və onun keçirilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 4 oktyabr tarixli, 357 nömrəli Qərarı ilə ölkə üçün müstəsna əhəmiyyətə malik olan bu tədbirin 2025-ci ilin 15 iyul - 15 avqust tarixlərində keçirilməsi nəzərdə tutulmuşdur. Tədbirin müəssisəli keçirilməsini təmin etmək məqsədilə Nazirlər Kabinetinin sözügedən qərarı ilə Tədbirlər Planı təsdiq edilmiş, mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanlarına, digər aidiyyəti təşkilatlara müvafiq tapşırıqlar verilmiş və İstiqamətləndirici Komitə yaradılaraq tərkibi təsdiq edilmişdir.

Siyahıyaalma kənd təsərrüfatı istehsalı ilə məşğul olan hüquqi şəxslər tərəfindən siyahıyaalma vərəqələrinin Dövlət Statistika Komitəsinin elektron informasiya sisteminə real vaxt rejimində doldurulması yolu ilə, fərdi sahibkarlar, ailə kəndli və ev təsərrüfatları üzrə isə siyahıyaalmaya cəlb ediləcək şəxslər (sayıcılar) tərəfindən planşet tipli kompüterlərdən istifadə olunmaqla sorğu yolu ilə keçiriləcək.

(Ardı gələn sayımızda).